

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.IX.30.532/2008/8.szám

A Magyar Köztársaság nevében!

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Pogány Júlia ügyvéd által képviselt **felpereseknek**, dr. Szabó Pamela pártfogó ügyvéd által képviselt **I. rendű, és II. rendű alperesek** ellen kölcsön visszafizetése iránt a Fővárosi Bíróságnál 24.P.28.906/2005. szám alatt indult és a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.676/2007/8. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen az alperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán 2009. április 28-án tartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.676/2007/8. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felpereseknek mint együttes jogosultaknak 15 nap alatt 590.000 (Ötszázkilencvenezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

Megállapítja, hogy a pártfogó ügyvédi díj viselése 100 %-ban az államot terheli.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Bíróság 24.P.28.906/2005/18. számú ítéletében megállapított tényállás szerint a 2000. november 27-én írásba foglalt kölcsönszerződésben a II. r. alperes elismerte, hogy a felperesektől két tételből összesen 37.100 USD kölcsönt vett fel 2001. november 27-ei lejáratra évi 20 % ügyleti kamat megfizetése mellett.

A 2001. július 15-én kelt szerződéssel a felperesek további 6.396 USD kölcsönt nyújtottak a II. r. alperesnek 2002. január 15-ei lejáratra, évi 25 % ügyleti kamat felszámítása mellett. A felek a kölcsönök lejártát több alkalommal módosították - legutóbb 2004. szeptember 30-ára - az egyes lejáratok időpontjában az addig felgyűlt ügyleti kamatot tőkésítették, a következő lejárat

időpontjáig pedig az ügyleti kamat mértékét megváltoztatták, általában felemelték. A kölcsönök visszafizetéséért az I. r. alperes kezességet vállalt.

A felperesek elismerése szerint az alperesek 2004. október 29-e és november 16-a között négy részletben, összesen 22.305 USD-t fizettek vissza, amely összeget a kamatokra számoltak el.

A felperesek a keresetükben 136.765 USD, ennek 2005. július 1-jétől kamatai, valamint a perköltségek megfizetésére kérték az alpereseket egyetemlegesen kötelezni.

Az első fokon eljáró Fővárosi Bíróság a már hivatkozott számú ítéletében kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg 15 nap alatt egyetemlegesen a felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 136.765 USD-t és ennek 2005. július 1-jétől járó kamatait. A II. r. alperest a Ptk. 523. §-ának (1) bekezdése; az I. r. alperest pedig a Ptk. 272. §-ának (1) bekezdése szerint marasztalta.

A Fővárosi Ítéltábla az alperesek fellebbezése folytán hozott 4.Pf.21.676/2007/8. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alpereseket terhelő marasztalás összegét - a felperesek kereset-leszállítása folytán - 123.090 USD-re leszállította. A késedelmi kamat kezdő időpontját 2006. január 1-jében, annak mértékét pedig - a felek egybehangzó előadása alapján - évi 4 %-ban határozta meg. Elfogadta az elsőfokú bíróság által a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelése alapján megállapított tényállást. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta a Pp. 141. §-ának (6) bekezdését. Az alperesek a bírósági felhívás ellenére sem terjesztették elő a részletes védekezésüket és a bizonyítékaikat, így az elsőfokú bíróság jogszerűen hozott ítéletet a rendelkezésre álló okiratok és a felperesek elismerése alapján.

A másodfokú bíróság a kölcsönszerződés létrejötte szempontjából nem tulajdonított jogi jelentőséget annak, hogy a felperesek az írásba foglalt kölcsönszerződéseket nem írták alá. Kifejtette, hogy az alperesek aláírásának valódisága nem volt vitás, és mert a Ptk. a kölcsönszerződéshez írásbeli alakot nem rendel, a felperesek az alperesek szerződési ajánlatát ráutaló magatartással is elfogadhatták. Az okiratokban a II. r. alperes által tett nyilatkozatot tartozás-elismerésnek tekintette, így a Ptk. 242. §-a szerint a II. r. alperest terhelte annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn, illetőleg, hogy az állított jogcímen tartozása nem is keletkezett. Ezt a II. r. alperes nem bizonyította.

Nem osztotta az alpereseknek a szerződés uzsorás jellegére, - ezáltal semmisségére történő hivatkozását sem. Az a körülmény, hogy

az alpereseknek - az I. r. alperes nyilatkozata szerint - a vállalkozásuk fejlesztése érdekében volt szükségük, nem tekintette olyan szorult helyzetnek, amely az uzsora megállapításának egyik törvényi feltétele.

A jogerős ítélet ellen az alperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, amelyben mindkét fokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását; másodlagosan a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását kérték.

A másodfokú bíróság által elkövetett jogszabálysértést a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében, 7. §-ának (2) bekezdésében, 69. §-ának (1) bekezdésében, 72. §-ának (2) bekezdésében, 13. §-a (1) bekezdésének i/ pontjában, a 151. §-ának (1) bekezdésében, a 198. § b/ pontjában, a 141. § (2) bekezdésében, valamint a 164. §-ában, a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 5. §-ának (2) bekezdésében; végül a Ptk. 200. §-ában, a 202. §-ában, a 242. §-ában, a 271. §-ának (1) bekezdésében és 273. §-ának (2) bekezdésében foglaltak megsértésében jelölték meg.

Előadták, hogy a bíróság őket a költségmentesség és így a pártfogó ügyvéd kirendelésének lehetőségéről a tárgyalás elhalasztásának a Pp. 151.§ (1) bekezdésében foglalt feltételeiről nem tájékoztatta. Jogszabály ellenes volt az eljárás bíróságok részéről a Pp. 141. §-ának (2) és (6) bekezdésében foglaltak alkalmazása. A bíróságok megsértették a Pp. 3. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat, mivel nem tájékoztatták az alpereseket a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, végül a bizonyítás sikertelenségének jogkövetkezményeiről.

Megsértették a Pp. 69. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat is, mivel nem kötelezték a felperesek jogi képviselőjét az eredeti meghatalmazás bemutatására. A felperesi jogi képviselő szabályszerű meghatalmazást nem csatolt, ezért a keresetlevelet a Pp. 130. §-a (1) bekezdésének i/ pontja alapján idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítani.

A külföldön kiállított meghatalmazás a Pp. 198. §-ának b/ pontja szerint csak akkor tekinthető teljes bizonyító erejű magánokiratnak, ha azokat a kiállítás helye szerinti külképviseleti hatóság felül hitelesítette. A felperesek jogi képviselője által csatolt meghatalmazás azonban e feltételnek nem felelt meg, mindez viszont a felülvizsgálati eljárásban már nem is pótolható.

A Ptk. 272. §-a (1) bekezdésének megsértését jelentette, hogy az eljárás bíróságok az I. r. alperest mint sortartásos kezest a II. r. alperessel mint adóssal egyetemlegesen marasztalták. Tekintve, hogy az I. r. alperest a felperesek a per megindítása előtt a teljesítésre nem szólították fel, a Ptk. 273. §-ának (2) bekezdése

szerint az I. r. alperes a perköltségek és a végrehajtási költségek fizetésére nem kötelezhető.

Megsértették az eljárt bíróságok a Ptk. 202. §-át is. A Fővárosi Ítéltábla csak az I. r. alperes nyilatkozatát vette figyelembe, az alperesek szorult helyzetének megállapítása körében, a II. r. alperest azonban nem nyilatkoztatta meg.

A Ptk. 242. §-ának megsértését jelentette, hogy a másodfokú bíróság elfogadta tartozás-elismerő nyilatkozatnak a II. r. alperes által 2004. április 1-jén kelt okiratba foglalt nyilatkozatot (1/F/11.), amely okirat nem felelt meg a Pp. 196. §-a (1) bekezdésének b/ pontjában írt feltételeknek. A tartozás-elismerése ugyanis írásban mégpedig csak közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltan érvényes. A becsatolt okiratok egyike sem felelt meg a fenti körülményeknek, ezért a felpereseket terhelte a bizonyítás kötelezettség a szerződés tartalmát illetően.

Hivatkoztak rá, hogy a bíróság a túlzott mértékű kamatot jogosult mérsékelni. Sérelmezték, hogy az eljárt bíróságok végül is nem vizsgálták, hogy a felperesek milyen összegű kölcsönt folyósítottak a részükre; hogy az egyes időszakokban történt elszámoláskor mennyi volt a tőkésített késedelmi kamat, végül a törlesztéseket a felperesek a Ptk. 293. §-ában foglaltak szerint számolták-e el.

Előadták, hogy az USD kamata "ebben az időben" évi 2-6 % között mozgott. Sérelmezték, az ügyleti kamat lejáratkor történő tőkésítését, álláspontjuk szerint amennyiben az ügyleti kamatot esedékességgkor nem fizették meg, az után késedelmi kamat illette meg a felpereseket, kamatos kamat felszámítására azonban nem volt jogi lehetőség.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályban tartását kérték.

-.-.-

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A másodfokú bíróság az alperesek által a felülvizsgálati kérelemben felhozott jogsértéseket nem követte el. A másodfokú bíróság - ha nem állnak fenn a Pp. 252. §-ának (1) - (2) bekezdésében hatályon kívül helyezési okok - az ügy érdemében dönt. (Pp. 253. § (1) bekezdés) Ez esetben az elsőfokú bíróság ítéletét csupán a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között változtathatja meg.

A másodfokú eljárásban az alperesek jogi képviselő közreműködésével jártak el, az általa benyújtott fellebbezésben jogi képviselőjük lényeges eljárási szabálysértésre nem hivatkozott. A felülvizsgálati eljárásban felhozott eljárási szabálysértések

tekintetében ezért a Legfelsőbb Bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a másodfokú bíróságnak hivatalból észlelnie kellett volna-e az alperesek felülvizsgálati kérelmében felhozott, az elsőfokú bíróság által elkövetettnek állított eljárási szabálysértéseket, és ez alapján szükség lett volna-e az elsőfokú tárgyalás megismétlésére, ez alapján az első fokú ítéletnek a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezésére.

Az alperesek által hivatkozott, a Pp. 151. §-ának (1) bekezdését az elsőfokú bíróság nem sértette meg. A hivatkozott jogszabályhely szerint a bíróság a tárgyalást a feleknek a kitűzött határnap előtt legkésőbb 8 nappal előterjesztett, indokolt közös kérelmére - az új tárgyalási határnap kitűzésével egyidejűleg - elhalasztja. Később előterjesztett közös kérelemre a tárgyalás csak kivételesen fontos okból halasztható el. Az alperesek több alkalommal, így 2006. március 19-én és május 8-án is kérték a kitűzött tárgyalás elhalasztását. A felperesek azonban a 6. sorszám alatti, 2006. április 13-án keltezett előkészítő iratukban ellenezték a tárgyalás elhalasztását, így a feleknek nem volt olyan közös kérelme, amely alapot adott volna a tárgyalás Pp. 151. §-ának (1) bekezdése szerinti elhalasztására. Az elsőfokú bíróság a tárgyalást ennek ellenére elhalasztotta, így a dolog természetéből adódóan semmiféle, az alperesek jogainak gyakorlását sértő mulasztás e körben a bíróságok részéről nem történt.

Alaptalanul sérelmezték az alperesek a költségmentességről, a pártfogó ügyvéd kirendelésének lehetőségéről, valamint a 141.§ (6) bekezdésében írt jogkövetkezményekről való tájékoztatásuk elmaradását. Az elsőfokú bíróság az alpereseket 102. sorszámú nyomtatványon idézte a per első tárgyalására. Az idézés hátoldala részletes tájékoztatást nyújtott a feleknek a képviselő útján történő eljárás lehetőségéről, a költségmentesség feltételeiről, igénybevételeének lehetőségéről és tartalmazta a Pp. 141. §-a (2) és (6) bekezdésének törvényi szövegét is. Ezt követően az elsőfokú bíróság a tárgyalás elhalasztása mellett tájékoztatta külön is az alpereseket arról, hogy ha nem nyújtanak be védekezést - részletes ellenkérelmet - és nem jelölik meg a bizonyítékaikat, úgy a meglévő bizonyítékok alapján hozza meg a döntését. Az alperesek a felhívásnak nem tettek eleget, arra hivatkoztak, hogy személyesen kívánják a védekezésüket előadni, valamint arra, hogy a védekezéshez szükséges iratokat költözködés miatt nem tudják elővenni. Ezek az előadások azonban az alperesek mulasztását nem mentették.

Megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság valóban nem tájékoztatta az alpereseket arról, hogy a kölcsön visszafizetését a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint nekik kell bizonyítaniuk. A tájékoztatás elmaradása azonban az alpereseket a jogaik gyakorlásában nem akadályozta. Már jogi képviselővel jártak el akkor, amikor

elismerték, hogy három tételben vettek át kölcsönt és, hogy 22.305 USD-t a felperesek részére visszafizettek. Az általuk visszafizetett összeget semmivel nem bizonyították, így azt a bíróság a felperesek elismerése alapján tudta megállapítani. A bíróság akkor követett volna el jogsértést, ha az alperesek a visszafizetett összeg bizonyítására szolgáló bizonyítékaikat előterjesztették volna és azt a bíróság a késedelmes előterjesztés miatt elutasítja. Az alperesek azonban a visszafizetett összeg tekintetében bizonyítást nem ajánlottak fel.

Alaptalanul állították az alperesek a felperesek által a jogi képviselőjük részére adott meghatalmazás érvénytelenségét felülhitelesítés hiányában.

Magyarországon az 1973. évi 11. törvényerejű rendelettel került kihirdetésre a külföldön felhasználásra kerülő közokiratok diplomáciai vagy konzuli hitelesítésének (felülhitelesítésének) mellőzéséről Hágában 1961. október 5-én kötött Egyezmény, amelyhez az Amerikai Egyesült Államok is csatlakozott. Az 1. cikke szerint az Egyezményt azokra a közokiratokra kell alkalmazni, amelyeket az egyik szerződő állam területén készítettek és amelyeket egy másik szerződő állam területén használnak fel. Az Egyezmény szempontjából közokiratnak kell tekinteni többek között a magánokiraton lévő aláírásokat, illetőleg azok hitelesítését. A 2. cikk értelmében mindegyik szerződő állam mentesíti a felülhitelesítés kötelezettsége alól a területén felhasználásra kerülő olyan okiratokat, amelyek az Egyezmény hatálya alá esnek. A fentebb hivatkozottak szerint az Egyezmény hatálya a magánokiraton lévő aláírások hitelesítésére is irányadó. A 3. cikk szerint annak igazolására, hogy az aláírás valódi, hogy az aláíró személy az okiratot milyen minőségében írta alá csak azt lehet megkövetelni, hogy az okirat származása szerint illetékes hatóság kiállítsa a tanúsítványt. Az 5. cikk szerint a tanúsítvány bizonyítja az aláírás valódiságát, azt, hogy az okiratot aláíró személy milyen minőségében járt el (8001/2001. (IK 4.) IM tájékoztató 72-73. pontja, függelék III. pontja). A felperesi képviselő részére adott meghatalmazást közjegyzői tanúsítvánnyal a kiállítás helyén ellátták, így a meghatalmazás felülhitelesítés hiányában is érvényes. A felperesek jogi képviselője az ekként kiállított meghatalmazás eredetijét a felülvizsgálati tárgyaláson csatolta, így annak tartalmát az alperesek alappal nem vitathatják.

A meghatalmazás eredeti példányának a hiánya miatt a perorvoslati eljárásban nem volt elutasítható a felperesek keresete a Pp. 130. §-a (1) bekezdésének i/ pontja alapján. A meghatalmazás másolatát a felperesek jogi képviselője a keresetlevélhez mellékelte, és azt külön is benyújtotta. A perindítás hatályának beállta után a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül már nem utasítható el, a Pp. 157. §-ának a/ pontja értelmében, ezen hiány miatt a per megszüntetésének sem lett volna helye. A bíróságnak a Pp. 135. §-

ának (4) és (5) bekezdése szerint a képviselő képviseleti jogát a per egész tartama alatt vizsgálni kell. Az esetben, ha a jogi képviselő nem tudta volna az eredeti meghatalmazást bemutatni, úgy vele szemben a mulasztás jogkövetkezményei kerülhetek volna alkalmazásra, az azonban nem hatott volna ki a per érdemi eldöntésére. A felperesek jogi képviselője a felülvizsgálati eljárásban csatolta az eredeti meghatalmazást, a képviseleti jogát tehát igazolta. Az első fokú eljárásban tehát olyan, a felperesek által felhozott lényegesnek minősülő eljárásjogi jogszabálysértés nem történt, amely miatt a másodfokú bíróságnak – a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaival figyelmen kívül hagyásával – az elsőfokú bíróság ítéletét a tárgyalás megismétlése végett hatályon kívül kellett volna helyeznie.

A másodfokú bíróságnak a felhozott anyagi jogi jogszabálysértések sem róhatók a terhére.

A másodfokú bíróság az alperesek által aláírt, a keresetlevélhez csatolt megállapodásokba foglalt alperesi nyilatkozatokat tartozás-elismerésnek tekintette. Alaptalanul hivatkoztak az alperesek arra, hogy a tartozás-elismerésre a Ptk. közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalást ír elő kötelező alakisként, – és mert az általuk tett nyilatkozatról a kötelező alakisként megsértésével csupán egyszerű magánokiratot állítottak ki, ezen okiratra és az abban foglalt nyilatkozatra a tartozás-elismerés szabályai nem alkalmazhatók.

A Ptk. 217. §-ának (1) bekezdése szerint jogszabály a szerződésre meghatározott alakot szabhat. Az alakisként megsértésével kötött szerződés – ha jogszabály másként nem rendelkezik – semmis. A Ptk. 242. §-ának (2) bekezdése szerint a tartozás-elismerése a másik félhez intézett írásbeli nyilatkozattal történik. A hivatkozott jogszabályhely a nyilatkozatra közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalást nem rendel. Közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalás a Ptk. 218. §-ának (2) bekezdése értelmében csak akkor szükséges, ha a nyilatkozatot tevő fél nem tud vagy nem képes írni. Az alperesek azonban a közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalást szükségessé tevő fenti okok közül egyikre sem hivatkoztak.

Az iratokból megállapítható, hogy az alperesek az első fokú ítélet elleni fellebbezésükben a kölcsönszerződések uzsorás jellegére – közelebbről a Ptk. 202. §-ában foglaltakra – hivatkoztak. A Ptk. 202. §-a szerint, ha a szerződő fél a szerződés megkötésekor a másik fél helyzetének kihasználásával feltűnően aránytalan előnyt köt ki, a szerződés mint uzsorás szerződés semmis. Az uzsora megállapításának tehát két együttes feltétele van, nevezetesen az egyik fél helyzetének elnehezült volta, másrészt, hogy a másik szerződő fél ennek kihasználásával köt ki a maga részére olyan

feltűnően aránytalan előnyt, ami egyébként őt nem illetné meg. Azt, hogy az uzsora megállapításának törvényi feltételei fennállnak a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint annak a félnek kell bizonyítania, aki erre jogot kíván alapítani. A perbeli esetben evonatkozásban a bizonyítás kötelezettség az alpereseket terhelte. Az erre vonatkozó bizonyítékaikat az alperesek a másodfokú eljárásban sem jelölték meg, és nem kérték a II. r. alperes személyes meghallgatását sem, így ennek elmaradása miatt a másodfokú bíróság részéről jogsértés nem állapítható meg.

A szerződésekből megállapítható - és erre alappal hivatkozhattak az alperesek -, hogy a tartozás visszafizetéséért az I. r. alperes egyszerű - sortartásos - kezességet vállalt, ezért a Ptk. 274. §-ának (1) bekezdése szerint a kezes a teljesítést mindaddig megtagadhatja, amíg a követelés a kötelezettől és az olyan kezesektől, akik ők megelőzően reá tekintet nélkül vállaltak kezességet behajtható. A kezes dönti el, hogy élni kíván-e a sortartási kifogás jogával. Az alpereseket már az elsőfokú bíróság egyetemleges fizetési kötelezettség mellett marasztalta. Az egyetemleges fizetési kötelezettségüket sem a fellebbezésükben, sem abban a beadványban nem sérelmezték, amelyet a nevükben és képviselőjükben eljáró jogi képviselő terjesztett elő. A másodfokú bíróság a már hivatkozott, a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátai között változtathatja meg. Nem sértett jogszabályt a másodfokú bíróság amikor figyelmen kívül hagyta a sortartás kifogásának a lehetőségét. A felülvizsgálat viszont korlátozott jogorvoslat. Olyan kérdést amely a másodfokú eljárásnak nem volt tárgya a felülvizsgálati eljárásban felhozni nem lehet.

Alaptalanul sérelmezték az alperesek, miszerint nincs bizonyítva, hogy az általuk befizetett összeg elszámolására a Ptk. 293. §-ában írtak szem előtt tartásával került-e sor. A Ptk. 293. §-a értelmében, ha a kötelezett kamattal és költségekkel is tartozik és a fizetett összeg az egész tartozás kielégítésére nem elég, azt elsősorban a költségekre, azután a kamatra és végül a főtartozásra (tőketartozás) kell elszámolni. A kötelezett eltérő rendelkezése hatálytalan. A fenti jogszabályhely a jogosult érdekeinek védelmére szolgál. A kötelezett - kivéve ha a szerződésben más elszámolási módban állapodtak meg - más elszámolási módot nem kérhet, az ezirányú rendelkezése hatálytalan. Annak azonban nincsen jogi akadálya, hogy a jogosult a számára kedvezőtlenebb elszámolási módot válassza. A felperesek képviselőjének a másodfokú eljárásban tett előadásából kitűnően a fizetett összegek elszámolása részben a tőkére, részben a kamatokra történt.

Alaptalanul sérelmezték az alperesek, hogy a kölcsön futamidejének lejártakor az addig felgyűlt ügyleti kamatokat a felperesek

tőkésítették, a meghosszabbított futamidőben a lejárt ügyleti kamatot is tőkeként kezelték és az ügyleti kamatot ennek megfelelően állapították meg. A Ptk. 232. §-ának (1) bekezdése szerint kamatos kamatot érvényesen nem lehetett kikötni, ez a rendelkezés azonban 1993. november 29-től megváltozott, ettől az időponttól kezdődően kamatos kamat kikötése nem tilos [61/1993. (XI.29.) AB határozat]. A 2000. november 27-én kelt megállapodás pontosan tartalmazta a felperesek követelésénekösszepszerűségét. Az alperesek erre az időpontra 37.000 USD-ben ismerték el a tartozás összegét. A tartozás elismerésére tekintettel a Ptk. 242. §-ának (1) bekezdése szerint a tartozásösszepszerűségét - ha az nem felelt meg az elismerésében foglaltaknak - az alpereseknek kellett bizonyítaniuk. Erre vonatkozóan azonban az alperesek bizonyítékot nem szolgáltatottak. Hivatkoztak viszont arra, hogy az összeget nem a felperesektől, hanem R B-től kapták kölcsön és erre nézve becsatoltak egy 1999. december 2-án kelt kölcsönszerződést. Ez a szerződés azonban nem bizonyítja, hogy a 2000. november 27-ei szerződésben 26.000 USD mint lejárt kölcsöntartozás azonos lenne R B-től kapott kölcsönnel. Ez utóbbi szerződés szerint a kölcsön csak 2000. decemberében járt volna le, és annak összege sem egyezett a november 27-ei szerződésben már lejárnak megjelölt kölcsönösszeggel.

Az alperesek a felülvizsgálati kérelmükben csupán megemlítették, hogy a bíróság a túlzott mértékű kamatot jogosult mérsékelni. Erre irányuló határozott kérelmet azonban az egész eljárás alatt nem terjesztettek elő. Az erre irányuló kérelemben ugyanis ki kellett volna mutatniuk, hogy egyes időszakokra nézve mennyi voltösszepszerűen a felszámított kamat, mennyi lett volna az amely megítélésük szerint nem túlzott mértékű, és ehhez képest milyen mértékű csökkenést kérnek. Erre irányuló kérelem nem volt, a bíróság pedig e kérdésben a Pp. 3. §-ának (2) bekezdése szerint hivatalból döntést nem hozhatott. A másodfokú bíróság az alperesek által fizetendő késedelmi kamat mértékét az elsőfokú bíróságtól eltérően állapította meg. A változtatás azonban nem azért történt mert a másodfokú bíróság túlzottnak tartotta az elsőfokú bíróság által megítélt késedelmi kamat mértékét, hanem azért mert az alperesek fizetési kötelezettségét USD-ben határozták meg, ezért a dollár tartozás után Ptk. 301.§-a szerinti mértékű késedelmi kamatot megállapítani nem lehetett. A felek egyébként a késedelmi kamat mértékét évi 4 %-ban egyezően elfogadták, ezért a másodfokú bíróság ilyen mértékű késedelmi kamatot állapított meg.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.676/2007/8. számú ítéletét a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

Az alperesek felülvizsgálati kérelme sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelesek a felpereseknek mint

együttes jogosultaknak a felülvizsgálati eljárással okozott költségét megtéríteni. A felperesek felülvizsgálati perköltsége a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a/ és b/ pontja és (5) bekezdése szerint felszámítható az ÁFA-t is tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

Az alpereseket a felülvizsgálati eljárásban pártfogó ügyvéd képviselte, a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése szerint csupán megállapította, hogy a költségmentességben részesített alperesek pervesztessége folytán a pártfogó ügyvédi díj viselésére 100 %-ban az állam köteles.

Az alperesek költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az 1990. évi XCIII. törvény 64. §-a alapján alkalmazandó, a költségmentességről szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2009.április 28.

Salamonné Dr. Solymosi Ibolya s. k. a tanács elnöke,
Gyöngyösiné Dr. Gyügyei Klára s. k. előadó-bíró
Dr. Lőrincz Györgyné s. k. bíró,

A kiadmány hitelélül:

(Hajdu Mihályné)
bírószági írnok